

RAAP-NOTITIE 6160

Plangebied Dijckerwaal 10 in 's-Gravenzande

Gemeente Westland

Archeologisch vooronderzoek: een proefsleuvenonderzoek

RAAP

4000 voor Chr.

3750 voor Chr.

2200 voor Chr.

700 voor Chr.

150 na Chr.

200 na Chr.

250 na Chr.

1650 na Chr.

Colofon

Opdrachtgever: ONW B.V.

Titel: Plangebied Dijckerwaal 10 in 's-Gravenzande, gemeente Westland; archeologisch vooronderzoek: een proefsleuvenonderzoek

Status: versie 2

Datum: 21-11-2017

Auteur: drs. A. Hakvoort

Projectcode: GZDY2

Bestandsnaam: NO 6160_GZDY2

Projectleider: drs. A. Hakvoort

Projectmedewerkers: M. Soldaat ma & E. Schouten ma

ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer: 4565358100

Bewaarplaats documentatie: RAAP West-Nederland

Autorisatie: drs. R. de Groot

Bevoegd gezag: gemeente Westland

ISSN: 0925-6369

RAAP

Leeuwendeldseweg 5b

1382 LV Weesp

Postbus 5069

1380 GB Weesp

telefoon: 0294-491 500

telefax: 0294-491 519

E-mail: raap@raap.nl

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2017

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Samenvatting

Doel/Vraagstelling

In plangebied Dijckerwaal 10 te 's-Gravenzande is een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd in opdracht van ONW B.V. In het plangebied zijn bodemingrepen gepland die mogelijk bedreigend zijn voor eventuele archeologische resten. In het kader van de Archeologische Monumenten Zorg is volgens het door de bevoegde overheid goedgekeurde PvE (De Groot, 2017) een inventariserend veldonderzoek (waarderende fase) door middel van proefsleuven uitgevoerd.

Onderzoeksmethode

Het onderzoeksgebied is onderzocht door middel van één proefsleuf.

Resultaten

In het plangebied Dijckerwaal 10 in 's-Gravenzande is een archeologische proefsleuf aangelegd om te bepalen of zich archeologische resten binnen het plangebied bevinden. Het vlak van de proefsleuf is daarbij aangelegd in de aanwezige oeverafzettingen, die vanwege de hoger gelegen ligging ten opzichte van de directe omgeving een aantrekkelijke locatie vormden voor bewoning vanaf de IJzertijd. In het vlak zijn echter geen sporen uit de IJzertijd of Romeinse tijd aangetroffen. Ook van de historische buitenplaats Dijckerwaal of Waelwoning zijn geen aantoonbare resten aangetroffen. De enige duidelijk dateerbare archeologische resten zijn twee gemetselde bakstenen waterputten, waarvan er één in het eind van de 19de eeuw gedateerd kan worden. Mogelijk is de andere waterput de voorganger van de gedateerde waterput en is deze afgebroken ten tijde van de aanleg van de nieuwe waterput.

Een aangetroffen greppel of sloot heeft een vergelijkbare oriëntatie als het op historische kaarten aanwezige woonhuis. Mogelijk dat de sloot als erfgrans gezien kan worden en deze ook tot de recent aanwezige bewoning heeft gehoord. Er is geen duidelijke relatie te leggen tussen de twee aanwezige waterputten en het (historisch) kaartmateriaal.

Advies

Op basis van het uitgevoerde onderzoek en de gevolgde strategie met betrekking tot het waarderen van archeologische vindplaatsen stelt RAAP Archeologisch Advies dat er geen sprake is van een behoudenswaardige vindplaats.

Aanbevelingen

Op basis van de resultaten van het proefsleuvenonderzoek kan het plangebied/onderzoeksgebied voor ontwikkeling worden vrijgegeven.

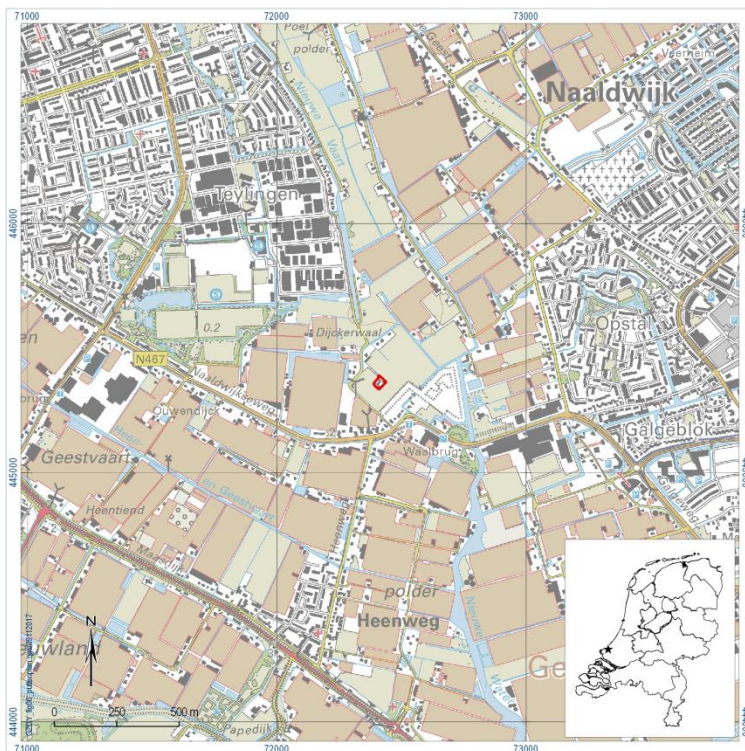
Inhoud

Samenvatting	
1 Inleiding	5
1.1 Administratieve gegevens	5
1.2 Aanleiding en doelstelling	6
1.3 Randvoorwaarden	6
2 Voorgaand onderzoek	7
3 Doel van het onderzoek	8
4 Methoden	9
5 Resultaten	10
5.1 Fysisch geografisch onderzoek	10
5.2 Archeologie	10
5.2.1 Grondsporen	10
5.2.2 Vondsten	12
5.2.3 De vindplaats(en)	12
6 Conclusies en aanbevelingen	15
6.1 Conclusies	15
6.2 Selectieadvies	16
6.3 Aanbevelingen	16
Literatuur	17
Overzicht bijlagen	18
Bijlage 1. Sporenlijst	20
Bijlage 2. Vondstenlijst	21
Kaartbijlage 1. Vlaktekening WP 1	22
Kaartbijlage 2. Aangelegde proefsleuf en onderzoek IDDS 2011	22

1 Inleiding

1.1 Administratieve gegevens

- *locatie*: Plangebied Dijkkerwaal 10
- *plaats*: 's-Gravenzande
- *gemeente*: Westland
- *provincie*: Zuid-Holland
- *oppervlakte plangebied*: 1419 m²
- *kaartblad topografische kaart Nederland 1:25.000*: 37B
- *centrumcoördinaten (X/Y)*: 72.410 / 445.363
- *bevoegde overheid*: gemeente Westland
- *onderzoekskader*: Omgevingsvergunning
- *datum veldonderzoek*: 26-09-2017
- *beheer en plaats vondsten en documentatie*: archief RAAP-west. De vondsten en documentatie zullen worden overgedragen aan het Provinciaal Depot voor Bodemvondsten van de provincie Zuid-Holland.
- *ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer*: 4565358100

Figuur 1: Ligging plangebied (rood). Inzet: ligging in Nederland (ster).

1.2 Aanleiding en doelstelling

In plangebied Dijckerwaal 10 te 's-Gravenzande is een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd in opdracht van ONW B.V (fig. 1). In het plangebied zijn bodemingrepen gepland die mogelijk bedreigend zijn voor eventuele archeologische resten. In het kader van de Archeologische Monumenten Zorg is volgens het door de bevoegde overheid goedgekeurde PvE (De Groot, 2017) een inventariserend veldonderzoek (waarderende fase) door middel van proefsleuven uitgevoerd. Het doel van dit onderzoek was het toetsen en aanvullen van de gespecificeerde archeologische verwachting met het betrekking tot het onderzochte plangebied, waarbij de waardering (fysieke en inhoudelijke kwaliteit) van eventuele vindplaatsen voorop stond.

1.3 Randvoorwaarden

Het onderzoek is uitgevoerd volgens de normen van de archeologische beroepsgroep (zie artikel 24 van het Besluit archeologische monumentenzorg). De Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA, versie 4), beheerd door de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB; www.sikb.nl), geldt in de praktijk als richtlijn. RAAP beschikt over een opgravingsvergunning, verleend door de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

Voorafgaand aan de uitvoering van het proefsleuvenonderzoek is, conform de KNA een Programma van Eisen opgesteld (De Groot, 2017). Dit PvE diende als leidraad voor het onderzoek.

2 Voorgaand onderzoek

Hoewel voor het plangebied zélf nog geen eerder onderzoek is uitgevoerd, kan op basis van diverse onderzoeken uit de directe omgeving een beeld geschetst worden van de landschappelijke en archeologische situatie. Het plangebied is gelegen in een landschap dat wordt bepaald door de invloed van de zee. Oorspronkelijk is een wad- en kweldermilieu aanwezig, dat met het sluiten van de duinenrij rond 4000 jaar geleden werd afgedekt door een dik veenpakket. Dit veengebied werd doorsneden door diverse geulen en kreken die voor afwatering zorgden. Door periodieke overstroming van deze geulen en kreken ontstonden direct naast deze geulen zogenaamde oeverwallen, die iets hoger gelegen kwamen te liggen. Door differentiële klink kwamen de zandige en kleiige oeverwallen hoger te liggen dan het omringende klei- en veengebied, waardoor juist deze oeverwallen interessante mogelijkheden boden voor bewoning vanaf de IJzertijd.

Op basis van de geologische kaart blijkt dat binnen het plangebied dergelijke oeverafzettingen in de ondergrond liggen.

De oeverwallen langs de geulen konden vanaf de Midden IJzertijd bewoond worden. Ook in de Romeinse tijd werden de oeverwallen bewoond, maar inmiddels was ook het veengebied in het achterland voldoende ontwaterd, dat ook op het veen gewoond kon worden. In de 12de eeuw vinden weer overstromingen plaats en wordt het zogenaamde Westlanddek afgezet.

In de directe omgeving van het huidige plangebied staat op de historische kaart van Kruikius (1712) een zogenaamde buitenplaats aangegeven; Dijckerwael of Waelwoning. De buitenplaats bestaat uit een hoofdgebouw met enkele bijgebouwen en een boomgaard. Delen van deze buitenplaats zijn tijdens een archeologisch onderzoek ten noordoosten van huidig plangebied onderzocht (Corver en Ouwerkerk, 2011; zie kaartbijlage 2). In dit onderzoek zijn twee fasen aangetoond: één uit de 15de eeuw en een jongere tussen de 16de en 19de eeuw. Op basis van dit archeologisch onderzoek werd geconcludeerd dat zich mogelijk nog onderdelen van de buitenplaats binnen huidig plangebied bevinden.

Op basis van deze bevindingen werd geadviseerd de aard, kwaliteit en omvang van (mogelijk aanwezige) archeologische resten middels een proefsleuvenonderzoek nader te onderzoeken. Het bevoegd gezag (gemeente Westland) heeft dit advies overgenomen.

3 Doel van het onderzoek

Het waarderend onderzoek in de vorm van proefsleuven werd aanbevolen naar aanleiding van de resultaten van het vooronderzoek, met als doel te bepalen wat de aard, omvang, datering, kwaliteit en diepteligging van de mogelijk aanwezige archeologische grondsporen/resten is.

De resultaten van het proefsleuvenonderzoek zijn bepalend voor de vraag hoe verder met deze archeologische waarden dient te worden omgegaan. Indien de vindplaatsen behoudenswaardig blijken te zijn, zal moeten worden beoordeeld of deze bij de inrichting van het terrein kunnen worden ingepast. Indien een dergelijke conserverende inrichting niet mogelijk is, dan komen de vindplaatsen mogelijk voor een opgraving in aanmerking.

Het voornaamste doel van het proefsleuvenonderzoek was het toetsen en aanvullen van de gespecificeerde archeologische verwachting met betrekking tot het onderzochte gebied, waarbij het in eerste instantie ging om het (al dan niet) vaststellen van de aanwezigheid van archeologische grondsporen. Teneinde een goed afgewogen beslissing (selectiebesluit) door het bevoegd gezag mogelijk te maken, diende het onderzoek zicht tevens te richten op aanvullende aspecten ten aanzien van de archeologische grondsporen/resten. In het Programma van Eisen (De Groot, 2017) zijn hiervoor specifieke onderzoeksvragen geformuleerd die door middel van het proefsleuvenonderzoek beantwoord dienen te worden:

1. Hoe kunnen de gegevens over de bodemopbouw (laagopeenvolging en bodemhorizonten) uit de verschillende eerdere onderzoek worden aangevuld?
2. Zijn er aanwijzingen voor een archeologische vindplaats?
3. Welke resten van buitenplaats Dijckerwaal zijn aangetroffen?
4. Welke resten zijn terug gevonden van het gebouw dat op de kadastrale minuut staat afgebeeld?
5. Indien resten van (bijgebouwen van) de buitenplaats aanwezig zijn: kan er een fasering in het worden aangebracht (bijvoorbeeld 15^e en 17^e/18^e eeuws)?
6. Welke materiaalcategorieën zijn aanwezig? Wat is de vondstdichtheid/ruimtelijke verspreiding? Hoe is de conserveringstoestand? Wat is de typologische datering?
7. Zijn archeologische grondsporen aanwezig? Zo ja, wat is hun aard, datering, diepteligging, kwaliteit (gaafheid en conservering) en ruimtelijke verspreiding?
8. Is sprake van een behoudenswaardige vindplaats?
9. Is er vervolgonderzoek noodzakelijk en zo ja, in welke vorm?
10. In welke mate is de bodem in het plangebied verstoord?

4 Methoden

Plaatsing, aantal en afmetingen

De proefsleuf is conform het Programma van Eisen NO-ZW gericht aangelegd, centraal door het plangebied (zie kaartbijlage 1 en 2). In totaal is één proefsleuf aangelegd met een lengte van 41 meter en een breedte van 4 meter.

In totaal is 158 m² proefsleufoppervlak aangelegd; dit is een dekkingsgraad van ruim 11 %.

Opgravingsvlakken en profielen

In de proefsleuf is met een graafmachine op rupsbanden en met een gladde bak één opgravingsvlak aangelegd, in de top van de aanwezige oeverafzettingen. De diepte van de sleuven varieerde van circa 0,62 m -NAP tot 0,85 m -NAP, wat overeen komt met ca. 1,0 m -Mv. De vlaktekeningen zijn digitaal vervaardigd met behulp van een GPS. Dit omvat het digitaal inmeten van sporen, spoornummers, vondsten, kolomprofielen, coupelijnen, vlakhoogtes (ingemeten in één raai centraal in de put) en maaiveldhoogtes. De hoogte van de aangelegde vlakken is ingemeten ten opzichte van NAP.

De sporen en bodemlagen zijn in een reeks genummerd. Voor de plaatselijke gelaagdheid zijn spoornummers 1000 t/m 3001 (natuurlijke lagen) en 999 (recente vergraving) gereserveerd. De beschrijving en interpretatie van sporen en lagen is opgenomen in de RAAP-database.

In de proefsleuven zijn om de 10 m kolomprofielen beschreven vanaf het maaiveld, geïnterpreteerd en ingemeten (met X-, Y- en Z-coördinaat).

Afwerking en behandeling van sporen en vondsten

De grondsporen zijn 1:1 digitaal ingemeten en beschreven in een database. Bij de aanleg van het opgravingsvlak zijn de verschillende bodemlagen onderzocht op vondsten, ook met behulp van een metaaldetector. Twee aangetroffen gemetselde waterputten zijn gecoupeerd, in profiel getekend op schaal 1:20 en gefotografeerd. De vulling is nagezocht op vondstmateriaal. Een brede sloot dwars door het vlak (s.1) is niet gecoupeerd, wél is hieruit wat daterend vondstmateriaal verzameld. Na afloop van het veldwerk zijn de tekeningen gedigitaliseerd. Vondsten zijn verzameld per spoor (en vulling) waarbij per materiaalgroep een afzonderlijk vondstnummer is toegekend. Alle vondsten zijn na afloop van het veldwerk gewassen, gedroogd, geteld, gewogen en ingevoerd in de database.

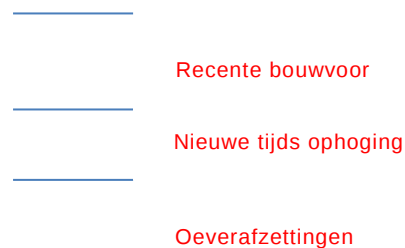
Bemonstering

In totaal is één monster ten behoeve van toekomstig palynologisch onderzoek genomen: monster 1 uit één van de vullingslagen binnen waterput S. 3.

5 Resultaten

5.1 Fysisch geografisch onderzoek

In de proefsleuf zijn 4 profielkolommen gedocumenteerd om de bodemopbouw van het plangebied in beeld te brengen (fig. 2). De bovenste 30 tot 40 cm vanaf het maaiveld wordt gevormd door de recente doorwerkte bouwvoor. Deze bevat insluitsels als bouwpuin en cokes. Hieronder ligt een tweede pakket opgebrachte grond, met insluitsels als keramiek (o.a. fragmenten van 18de eeuwse kleipijpen) en dierlijk bot (o.a. tandfragmenten van een schaap). Mogelijk dat dit het restant is van een ophogings- of toemaakdek uit de Nieuwe tijd. Direct hieronder ligt een pakket zware zavel (code Kz3) waarin ijzeroxidevlekken herkenbaar zijn. Deze laag is geïnterpreteerd als de top van de oeverafzettingen.

Figuur 2: Profielkolom met de bodemopbouw van het plangebied

5.2 Archeologie

5.2.1 Grondsporen

Tijdens het onderzoek zijn in totaal 3 natuurlijke bodemlagen, 1 natuurlijke verstoring en 1 recente verstoringen gedocumenteerd en verder 3 archeologisch relevante grondsporen aangetroffen. Deze sporen bestaan uit 2 waterputten en 1 greppel. De sporen werden algemeen aangetroffen inde top van de oeverafzettingen, onder een dik pakket opgebrachte en geroerde grond, op ca. 100 cm -Mv.

Hieronder worden de belangrijkste sporen besproken; voor een volledig overzicht wordt verwezen naar de sporenlijst (bijlage 1 en kaartbijlage 1).

Waterputten

In de sleuf zijn twee waterputten aangetroffen, de sporen 2 en 3 (kaartbijlage 1). In beide gevallen is de putmantel opgemetseld uit oranje-rode baksteen.

Spoor 2 is een ronde waterput die is opgemetseld uit een oranje-rode baksteen met de afmetingen 16,5 x 8,5 x 4 cm (fig. 3, rechts). De waterput heeft een doorsnede van ca 120 cm. Vanaf het aangelegde vlak (0,73 m –NAP) is de put nog ca. 102 cm diep, waarbij 28 lagen baksteen bewaard zijn gebleven. De 10-laagsmaat is 43 cm. De onderste steen van de put ligt hierbij op ca. 1,75 m –NAP. Van deze waterput is een gedeelte van de gesloten koepel bewaard. Het hoogste punt hiervan lag ca. 26 cm boven vlakniveau, op een hoogte van 0,30 m –NAP. De put is opgevuld met een laag slib van 36 cm.

Figuur 3: De aangetroffen waterputten s. 2 (rechts) en s. 3 (links)

Spoor 3 is eveneens een ronde waterput opgemetseld uit een oranje-rode baksteen met de afmetingen 16 x 8 x 4 cm (fig. 3, links). De waterput heeft een doorsnede van ca 148 cm. Vanaf het aangelegde vlak (0,76 m –NAP) is de put nog ca. 46 cm diep. De onderste steen van de put ligt hierbij op ca. 1,22 m –NAP. Van deze waterput is niets meer van een eventuele koepel bewaard. De put lijkt na gebruik te zijn afgebroken. De put is laagsgewijs opgevuld met een laag slib. Enkele scherven aardewerk uit de putvulling duiden op een datering van de waterput aan het eind van de 19de of begin van de 20ste eeuw.

Greppels

In het vlak is één NW-ZO gerichte greppel aangetroffen (fig. 4). De greppel is ca. 5,5 meter breed en is opgevuld met twee vullagen. De bovenste vulling van de greppel is lichtblauwgrijs tot grijs van kleur en bestaat uit grof zand met veel schelpresten. De onderste vulling van de greppel, die aan de twee buitenzijden in het vlak dagzoomt, is donkerbruin van kleur en zeer humeus. In deze vulling werd ook een deel van een houten beschoeiing aangetroffen. De schoeiing was echter te sterk vergaan om verzameld te worden. Er is geen kenmerkend vondstmateriaal aangetroffen in de vullingen van de sloot. Wél werden fragmenten baksteen aangetroffen, wat duidt op een laatmiddeleeuwse tot Nieuwe tijds-datering.

Figuur 4: De aangetroffen greppel 2.1 in het vlak

5.2.2 Vondsten

Tijdens het onderzoek zijn in totaal 8 vondsten verzameld: 6 fragmenten keramiek en 2 bakstenen (tabel 1). De grootste vondstcategorie wordt gevormd door het keramiek. De vondsten zijn met name aangetroffen in één van de opgegraven waterputten en uit de ophogingslaag.

materiaal	aantal
keramiek	6
Baksteen	2
totaal	8

Tabel 1. Vondstcategorieën met aantal en gewicht.

Keramiek

Bij het onderzoek zijn enkele aardewerkfragmenten gevonden. Uit de ophogingslaag in het profiel, s.2000, zijn enkele fragmenten kleipijp gevonden. De stelen zijn glad afgewerkt en behoren tot 18de of zelfs 19de eeuwse kleipijpen.

Uit de vulling van de waterput s.3, komen enkele fragmenten industrieel witbakkend aardewerk. Eén van de fragmenten is afkomstig van een schotel of kommetje en heeft een groengekleurd landschapstaferaal als print. Dergelijke producten zijn vanaf de 19de eeuw gemaakt en werden tot in de 20ste eeuw gebruikt.

5.2.3 De vindplaats(en)

Interpretatie

In het plangebied Dijckerwaal 10 in 's-Gravenzande is een archeologische proefsleuf aangelegd om te bepalen of zich archeologische resten binnen het plangebied bevinden. Het vlak van de proefsleuf is daarbij aangelegd in de aanwezige oeverafzettingen, die vanwege de hoger gelegen ligging ten opzichte van de directe omgeving een aantrekkelijke locatie vormden voor bewoning vanaf de IJzertijd. In het vlak zijn echter geen sporen uit de IJzertijd of Romeinse tijd aangetrof-

fen. Ook van de historische buitenplaats Dijckerwaal of Waelwoning zijn geen aantoonbare resten aangetroffen. De enige duidelijk dateerbare archeologische resten zijn twee gemetselde bakstenen waterputten, waarvan er één in het eind van de 19de eeuw gedateerd kan worden. Mogelijk is de andere waterput de voorganger van de gedateerde waterput en is deze afgebroken ten tijde van de aanleg van de nieuwe waterput.

Een aangetroffen greppel of sloot heeft een vergelijkbare oriëntatie als het op historische kaarten aanwezige woonhuis (kaartbijlage 2). Mogelijk dat de sloot als erfgrens gezien kan worden en deze ook tot de recent aanwezige bewoning heeft gehoord. Er is geen duidelijke relatie te leggen tussen de twee aanwezige waterputten en het (historisch) kaartmateriaal.

Waarderingscriteria

In de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA, versie 4; www.sikb.nl) worden criteria genoemd voor de waardering van archeologische vindplaatsen. Men maakt onderscheid tussen belevingswaarde, fysieke kwaliteit en inhoudelijke kwaliteit van een vindplaats. Belevingswaarde is slechts van belang voor zichtbare archeologische monumenten en is derhalve voor onderhavig onderzoek niet relevant.

De vindplaatsen worden eerst op hun fysieke kwaliteit beoordeeld. Ze worden op basis van hun fysieke kwaliteit als behoudenswaardig (opgraven of beschermen) aangemerkt indien de criteria gaafheid en conservering samen bovengemiddeld (5 of 6 punten) scoren. Bij een middelmatige tot lage score (4 punten of minder) wordt naar de inhoudelijke kwaliteitscriteria gekeken om te bepalen of het terrein toch behoudenswaardig is. Een afweging vindt plaats op de eerste 3 inhoudelijke kwaliteitscriteria: zeldzaamheid, informatiewaarde en ensemblewaarde. Bij een bovengemiddelde score van 7 punten of meer voor de eerste drie criteria, wordt de vindplaats als behoudenswaardig aangemerkt.

Waardering op fysieke criteria

De mate waarin archeologische overblijfselen nog intact en in hun oorspronkelijke positie aanwezig zijn, geeft een indruk van de fysieke kwaliteit van een vindplaats. Binnen deze waarde wordt onderscheid gemaakt tussen de criteria gaafheid en conservering:

- gaafheid: de mate waarin de vindplaats verstoord is en de huidige stabiliteit van de fysieke omgeving;
- conservering: de mate waarin het archeologisch vondstmateriaal bewaard is gebleven.

Waardering op inhoudelijke criteria

Een waardering op basis van inhoudelijke kwaliteit kent de volgende criteria:

- zeldzaamheidswaarde: de mate waarin een bepaald type monument schaars is (of is geworden) voor een periode of in een gebied;
- informatiewaarde: de betekenis van een monument als bron van kennis over het verleden;
- ensemblewaarde: de meerwaarde die aan een monument wordt toegekend op grond van de mate waarin sprake is van een archeologische context en van een landschappelijke context.

Waardering van de vindplaats(en)

De fysieke kwaliteit van de vindplaats scoort 3 punten, op grond waarvan de vindplaats als niet-behoudenswaardig wordt aangemerkt (tabel 2). De gaafheid van de bodem (en de archeologische resten die hierin besloten liggen) in het onderzoeksgebied is laag. In het verleden is veelal tot in de natuurlijke ondergrond geroerd, waarbij zeker de ondiepere sporen verstoord zijn geraakt. De conservering van de vindplaats is ook laag. Weliswaar zijn twee waterputten aangetroffen, deze zijn echter in het verleden reeds (deels) afgebroken. Bovendien bevatten de waterputten nagenoeg geen vondstmateriaal.

Aangezien de vindplaats geen bovengemiddelde score heeft behaald op de fysieke kwaliteit dient er ook een afweging plaats te vinden op basis van de inhoudelijke kwaliteitscriteria./ De inhoudelijke kwaliteit van de vindplaats scoort 3 punten, op grond waarvan de vindplaats als niet-behoudenswaardig wordt aangemerkt (tabel 1). Met betrekking tot zeldzaamheidswaarde scoort de vindplaats laag. De enige te waarderen fenomenen zijn de twee aangetroffen waterputten. Deze worden in laatmiddeleeuwse contexten veelvuldig aangetroffen en de twee waterputten in huidig plangebied zijn dan ook niet zeldzaam. Bovendien zijn de waterputten deels afgebroken en bevatten ze nagenoeg geen vondstmateriaal, waardoor ook de informatiewaarde laag is.

waarde	criteria	scores		
		hoog	midden	laag
beleving	schoonheid	wordt niet gescoord		
	herinneringswaarde	wordt niet gescoord		
fysieke kwaliteit	gaafheid			1
	conservering			1
inhoudelijke kwaliteit	zeldzaamheid			1
	informatiewaarde			1
	ensemblewaarde			1
	representativiteit	n.v.t.		

Tabel 2. Waarderingstabel.

6 Conclusies en aanbevelingen

6.1 Conclusies

1. *Hoe kunnen de gegevens over de bodemopbouw (laagopeenvolging en bodemhorizonten) uit de verschillende eerdere onderzoek worden aangevuld?*

De bodemopbouw van het plangebied is zoals verwacht uit het vooronderzoek, met enkele ophogingslagen bovenop de aanwezige oeverafzettingen.

2. *Zijn er aanwijzingen voor een archeologische vindplaats?*

Er is sprake van een archeologische vindplaats in de vorm van twee waterputten. De waterputten zijn opgemetseld met orangerode bakstenen en op basis van het (spaarzame) vondstmateriaal dateren de waterputten in het einde van de 19de of begin 20ste eeuw.

3. *Welke resten van buitenplaats Dijckerwaal zijn aangetroffen?*

Er zijn geen resten van buitenplaats Dijckerwaal aangetroffen.

4. *Welke resten zijn terug gevonden van het gebouw dat op de kadastrale minuut staat afgebeeld?*

De resten van het gebouw zoals op de kadastrale minuut bestaan uit twee gemetselde bakstenen waterputten en een brede greppel die dezelfde oriëntatie heeft als een van de buitenmuren van het gebouw dat tot voor kort in het plangebied heeft gestaan.

5. *Indien resten van (bijgebouwen van) de buitenplaats aanwezig zijn: kan er een fasering in het worden aangebracht (bijvoorbeeld 15^e en 17^e/18^e eeuws)?*

Niet van toepassing.

6. *Welke materiaalcategorieën zijn aanwezig? Wat is de vondstdichtheid/ruimtelijke verspreiding? Hoe is de conserveringstoestand? Wat is de typologische datering?*

Er zijn enkele fragmenten aardewerk aangetroffen, te weten enkele fragmenten industrieel vervaardigd aardewerk en enkele fragmenten pijpensteel. Het industrieel vervaardigd aardewerk dateert in de 19de dan wel de 20ste eeuw, de fragmenten kleipijp in de 18de dan wel 19de eeuw.

7. *Zijn archeologische grondsporen aanwezig? Zo ja, wat is hun aard, datering, diepteligging, kwaliteit (gaafheid en conservering) en ruimtelijke verspreiding?*

De archeologische grondsporen beperken zich tot twee waterputten en een brede greppel, die alle in de top van de oeverafzettingen zijn aangetroffen. De greppel snijdt zich echter al vanaf een hoger niveau in en ligt direct ónder de recent doorwoelde bouwvoor.

8. Is sprake van een behoudenswaardige vindplaats?

Er is geen sprake van een behoudenswaardige vindplaats.

9. Is er vervolgonderzoek noodzakelijk en zo ja, in welke vorm?

Er is geen noodzaak tot archeologisch vervolgonderzoek.

10. In welke mate is de bodem in het plangebied verstoord?

De bodem in het plangebied is plaatselijk tot diep verstoord.

6.2 Selectieadvies

Op basis van het uitgevoerde onderzoek en de gevolgde strategie met betrekking tot het waarderen van archeologische vindplaatsen stelt RAAP Archeologisch Advies dat er geen sprake is van een behoudenswaardige vindplaats.

6.3 Aanbevelingen

De resultaten van het onderzoek tonen aan dat bij de bestaande planvorming geen waardevolle archeologische resten verstoord zullen worden. Er gelden zodoende geen restricties ten aanzien van de verdere planvorming.

Op basis van de bevindingen van dit onderzoek neemt de gemeente Westland een selectiebe-sluit (contactpersoon: Mevr. M. Burger).

Literatuur

- Nederlands Normalisatie-instituut**, 1989. *Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters*. Nederlands Normalisatie-instituut, Delft.
- Corver, B.A. en L. Ouwerkerk**, 2011. Dijckerwaal, 's-Gravenzande, Gemeente Westland. Een archeologische opgraving. *B&G rapport 1236*, Noordwijk.
- Deeben, J.H.C. (red.)**, 2008. De Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW), derde generatie *Rapportage Archeologische Monumentenzorg 155*. Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Amersfoort (info: www.cultureelerfgoed.nl).

Overzicht bijlagen

Bijlage 1.	Sporenlijst
Bijlage 2.	Vondstenlijst
Kaartbijlage 1.	Vlaktekening WP 1
Kaartbijlage 2.	Aangelegde proefsleuf en onderzoek IDDS 2011

Archeologische perioden			
Tijdperk			Datering
Recente tijd			
Nieuwe tijd		C	1945
		B	1850
		A	1650
Middeleeuwen		Laat B	1500
		Laat A	1250
			1050
		Vroeg	D: Ottoonse tijd
			900
			C: Karolingische tijd
			725
Romeinse tijd		B: Merovingische tijd	525
		A: Volksverhuizingstijd	450
		Laat	270
		Midden	70 na Chr.
Prehistorie	IJzertijd	Vroeg	15 voor Chr.
		Laat	250
		Midden	500
	Bronstijd	Vroeg	800
		Laat	1100
		Midden	1800
	Neolithicum (Nieuwe Steentijd)	Vroeg	2000
		Laat	2850
		Midden	4200
	Mesolithicum (Midden Steentijd)	Vroeg	4900/5300
		Laat	6450
		Midden	8640
	Paleolithicum (Oude Steentijd)	Vroeg	9700
		Laat	12.500
		Jong B	16.000
		Jong A	35.000
		Midden	250.000
		Oud	

tabel1_standaard_Archeologisch_RAAP_2014

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

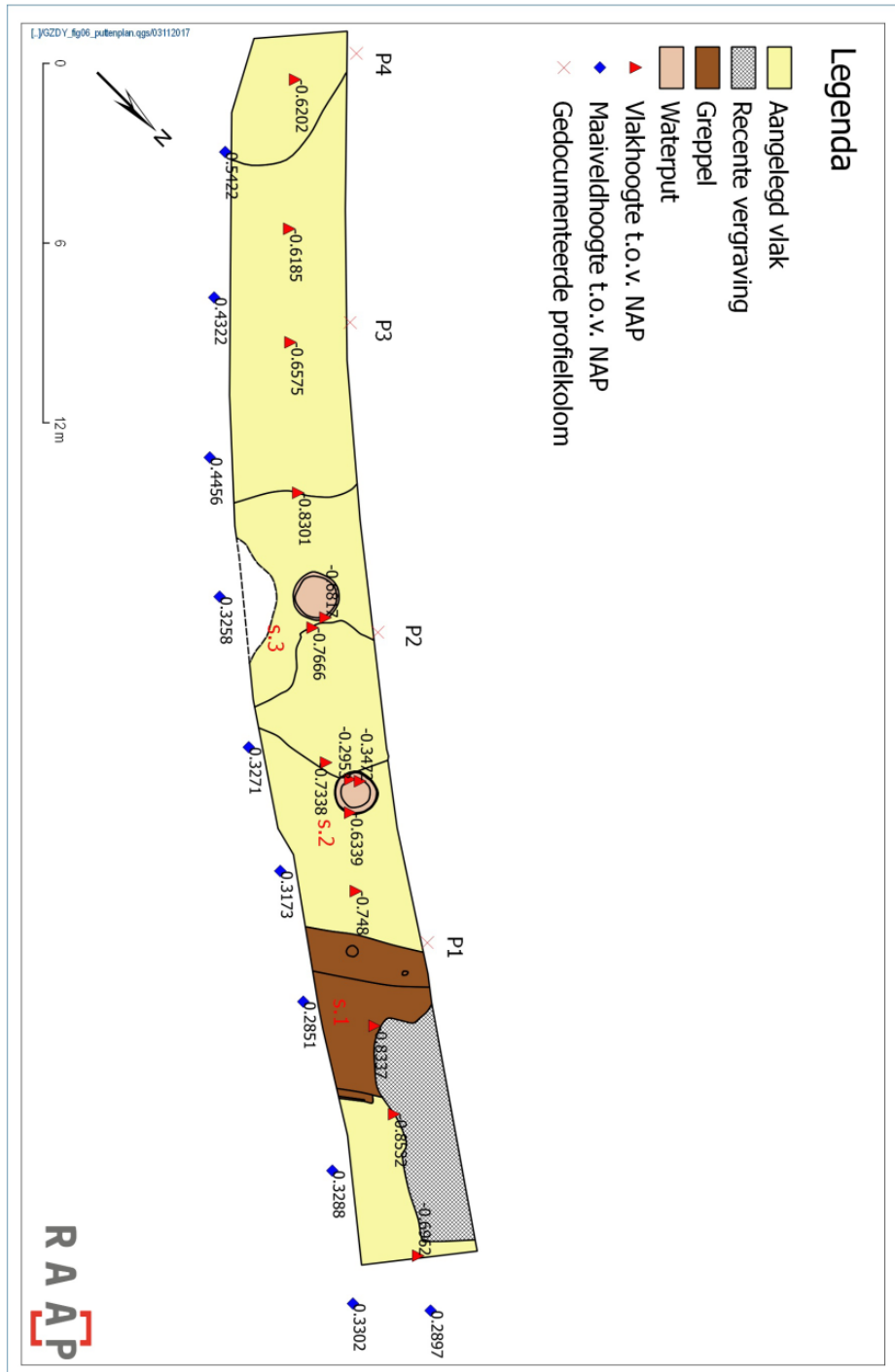
Bijlage 1. Sporenlijst

Spoor	Put	Vlak	Interpretatie
1	1	1	Greppel
2	1	1	Waterput
3	1	1	Waterput
1000	1	104	Laag
2000	1	104	Laag
3000	1	104	Laag
3001	1	104	Laag
4000	1	104	Laag

Bijlage 2. Vondstenlijst

Vondstnummer	Spoor	Vulling	Verzamelwijze	Opmerking
1	3	2	COUPE	-
2	3	2	COUPE	baksteen 16x8x4
3	2	1	COUPE	baksteen 16.5 x 8.5 x 4
20	2000	1	HASCHA	-

Kaartbijlage 1. Vlaktekening WP 1

Kaartbijlage 2. Aangelegde proefsleuf en onderzoek IDDS 2011

